

Econometrische analyse van het gebruik van systemen ter bescherming van intellectuele eigendom in België

Management Samenvatting

KU LEUVEN

IDEA
CONSULT **thinking ahead**

member of
IDEAGROUP

iNcENTiM

 economie

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

○ 0800 120 33 (gratis nummer)

○ FODEconomie

○ @fodeconomie

○ [linkedin.com/company/fod-economie](https://www.linkedin.com/company/fod-economie) (tweetalige pagina)

○ [instagram.com/fodeconomie](https://www.instagram.com/fodeconomie)

○ [youtube.com/user/FODEconomie](https://www.youtube.com/user/FODEconomie)

○ economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever:

Séverine Waterbley

Voorzitter van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Internetversie

072-22

Kleine en Middelgrote Ondernemingen (KMO's) leveren een wezenlijke bijdrage inzake innovatie en economische groei. Gegeven het potentieel van intellectuele eigendomsrechten (IER) als katalysatoren van onderzoek en ontwikkeling, wensen de FOD Economie en het BOIP een duidelijk zicht te creëren op IER activiteiten binnen het Belgische bedrijfslandschap; met een bijzondere interesse voor de rol van KMO's hierbinnen. De bevindingen van deze studie ondersteunen het ontwerp van een aanpak op maat om Belgische KMO's te sensibiliseren voor het gebruik van verschillende vormen van IER.

Het opzet van de studie behelsde twee fasen. In een eerste fase werden gegevens verzameld over de aanwezigheid van de verschillende IER vormen bij Belgische bedrijven in de periode 2010 tot 2019. De beschouwde IER vormen zijn merkenrechten, octrooien, modellenrechten en kwekersrechten. De resulterende lijst van 15 193 Belgische IER actieve bedrijven werd gekoppeld aan Bel-first voor de extractie van bedrijfsstatistieken die toelaten om bedrijfsgrootte en performantie te bepalen. Daaruit werd een databank ontwikkeld waar, op het niveau van bedrijven, IER gegevens gecombineerd werd met gegevens rond bedrijfsgrootte (met onderscheid van micro, kleine, middelgrote en grote ondernemingen) en bedrijfsperformantie. Details over de gebruikte benadering in deze fase, en hoe deze zich verhoudt tot eerdere inspanningen, zijn beschreven in Rapport 1 van deze studie: "Accompanying Report to database "Corporate IP in Belgium".

In een tweede fase werden analyses uitgewerkt op basis van de gecreëerde databank. Het analytische rapport doet verslag van deze analyses. Via beschrijvende statistieken en econometrische analyses wordt de relatie tussen bedrijfsgrootte en IER profielen geanalyseerd, en wordt nagegaan in welke mate verschillende IER profielen samengaan met verschillen qua bedrijfsperformantie. Bij deze analyses wordt het verschil tussen KMO's en grote bedrijven specifiek belicht. We vatten hier de belangrijkste bevindingen samen.

Uit een profielschets van IER actieve ondernemingen in België blijkt dat hun IER portefeuilles eerder beperkt zijn in omvang. De helft van de bedrijven heeft slechts één IE recht, en slechts 6% van de bedrijven heeft meer dan 10 IE rechten op zijn naam. Ook in termen van bereik zijn de portefeuilles van Belgische ondernemingen beperkt: bijna 90% van de bedrijven heeft slechts één IER vorm. Het hoeft niet te verbazen dat de IER portefeuilles van oudere en grotere bedrijven uitgebreider zijn in omvang en bereik dan die van jongere bedrijven en KMO's. Een sterk overwicht van merkenrechten is zichtbaar in het Belgische IER landschap. De dekking qua geografische rechtsgeldigheid verschilt naargelang de IER vorm. Voor modellen- en kwekersrechten wordt gefocust op Europese rechtsgeldigheid, terwijl de dekking voor merkenrechten zich eerder nationaal manifesteert. Voor octrooien is een gelijkmatigere verdeling zichtbaar tussen nationale en internationale rechtsgeldigheidsgebieden.

IER actieve bedrijven in België zijn relatief oud, met een gemiddelde leeftijd van 20 jaar. Gemiddeld genomen zijn houders van modellenrechten ouder dan houders van de andere IER vormen. De sector 'Groot en detailhandel' is het sterkst gerepresenteerd binnen de IER actieve bedrijven in België. Dit wordt in hoofdzaak gedreven door het grote aandeel van houders van merkenrechten, waarbinnen deze sector prominent is. Houders van octrooien en modellen zijn ook duidelijk aanwezig binnen de industriële sector.

Maar liefst 84% van de IER actieve bedrijven in België zijn KMO's. Vooral bij de houders van merkenrechten hebben KMO's een zeer groot aandeel. Dit grote overwicht van KMO's is iets minder uitgesproken bij de houders van octrooien. De IER actieve KMO's zijn gemiddeld 19 jaar, terwijl de grote bedrijven met een gemiddelde van 34 jaar aanzienlijk ouder zijn. Deze kmo's zijn vooral actief binnen de Detail- en groothandel, terwijl de grote bedrijven meest actief zijn binnen de Industriële sector.

De observaties suggereren een hefboomeffect van IER, niet alleen voor de eigen bedrijfsperformantie, maar ook voor de Belgische economie in zijn geheel. De omvang van de IER portefeuille is gerelateerd aan productiviteit binnen een bedrijf, de scope van de portefeuille is gerelateerd aan groei. Dit hefboomeffect voor de bedrijfsperformantie is extra uitgesproken voor de KMO's ten opzichte van grote bedrijven. De ondernemingen met IER zijn daarenboven goed voor 23,7% van de totale tewerkstelling in België (2019), terwijl ze slechts een fractie van de totale bedrijfspopulatie uitmaken. Daarenboven zorgen de IER actieve bedrijven in België voor een hogere bruto toegevoegde waarde per werknemer dan Belgische bedrijven zonder IER.

Het hefboomeffect van IER op groei wordt extra bevestigd door een vergelijkende analyse van IER actieve bedrijven met vergelijkbare bedrijven zonder IER. De resultaten wijzen uit dat de aanwezigheid van IER samenhangt met extra groei: bedrijven met IER ervaren een groei in tewerkstelling die ongeveer 2,5 procentpunten hoger ligt dan de groei van bedrijven zonder IER. Daar waar dit effect voor KMO's betrekking heeft op zowel schaal als bereik (van de IER portefeuille), lijkt voor grote ondernemingen vooral het bereik van de portefeuille samen te gaan met groei.

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnummer: 0314.595.348
economie.fgov.be